

● לוי אשכול יעביר בהדרגה לטיפולו של השר ללאיתיק ישראל גלילי ענייני כטחון שונים. אשכול הגיע לכלל מסקנה, שאם יאלץ לפרוש מטעמי בריאות, יחולק תפקידו לשניים: כראש-ממשלה ימלא את מקומו פנחס ספיר, בעוד שתפקידו כשר-בטחון יעבור לידי גלילי. כדי להכין את גלילי לתפקיד זה יתחיל אשכול להעביר לטיפולו ענייני בטחון שוטפים.

● אחד מצעדיו הראשונים של אבא אבן, בתפקידו כשר-החוק: החלפתו של שגריר ישראל בוושינגטון. אבן יחליף את אברהם הרמן, השגריר הנוכחי, ביעקב הרצוג המחלים עתה בבית-מרפא בשווייץ.

הרמן, שיוחזר לישראל, לא יעסק במשרד-החוק, וקרוב לוודאי שיועצ לו לעמוד בראש מחלקה מיוחדת לענייני הפזורה היהודית, ליד משרד ראש-הממשלה. ● ח"כ המפר"ל בנימין שחור יתמנה כסגן שר-הדתות. בנימין זה מתכוונת המפר"ל להגביר עד יותר את אופיו המפלגתי של משרד הדתות. שחור, שכיהן בעבר כמזכיר המפר"ל, יעסוק בעיקר בהכוננת תקציבי משרד הדתות לאפיקים הרצויים למפלגה. פעילות זו עשויה לעורר ביקורת חריפה מצד אגודת-ישראל ופועלי-אגודת-ישראל, שיאשימו את המפר"ל בהשתלטות מוחלטת על החיים הדתיים במדינה באמצעות העמדות השלטוניות שבידו.

● מיכאל צור, המפסיכ השבוע את תפקידו כמנהל-כללי במשרד המסחר-התעשייה, יפרוש בהדרגה משרות המדינה ויעבור כנראה לעמוד בראש חברות מסחר פרטיות, בהן יהיה אחד השותפים הראשיים. לצור יעמדו קשריו מימי היותו אחת הדמויות הקובעות במערכות הכלכלה של ישראל, והוא יבסס לעצמו עסקים פרטיים במימדים בינלאומיים.

● ממשלת ישראל ראל תקים חברה מיוחדת בניו-יורק, שתעסוק במכירת מניות של חברות ישראליות. ייתכן כי כמנהלה של חברה זו יתמנה מי שהיה אחד מעוזריו של לוי אשכול במשרד-האוצר, אהרון כיון. החברה תפעל בי ארצות-הברית כשלושה רשמית של משרד-האוצר צר הישראלי.

● שלישי מכל בי תיהספר העלי-ימרי, דיים, שיוקמו מעי תה עלידי משרד-החינוך, יהיו דתי יים. כך קובע סעיף

סודי בהסכם הקואליציה

ני. כמו כן יקציב משרד

רד-החינוך שעת לימוד נוספת לכל כיתות ח' בבתי-הספר היסודיים, ל צורך הגברת לימודי ה' הדות. הממשלה אף תג' דיל את הקצבתה לשי" בית, ומספר ניכר של ישיבות יקבלו מעמד מו' כר של בתי-ספר תיכו' ניים.

● עוד ספר יי פיע בקשר עם פרי שת השוחד של תל גיבורים. יהודה שפילג, העומד להשתחרר ממאסרו בעוד כחוד' שיים, יפרסם זמן קצר לאחר מכן ספר בן 500 עמודים, בו יגולל את הפרשה כולה, תוך גילוי פרטים מדהימים על חלקם של יצחק רבי

אל ושל אחרים מראשי המפר"ל בפרשה זו ובפרשות אחרות של גביית "תרומות" לצורכי מימון קרנות המפלגה.

● קרוב לוודאי כי הכנסת הנוכחית תחוקק חוק פלילי שיאסור מכירת מישחקי-ספורט ושיוחד שחקנים. בעיקבות הצעה לסדר-היום של סיעת העולם הזה — כוח חדש, מתגבשת הסכמה רחבה על נקודה זו. ייתכן מאד שמשרד-החינוך יציע חוק כזה בעצמו, בתמיכת ההתאחדות לכדורגל. לעומת זאת תתנגד ההתאחדות בחריפות לדרישה אחרת: הסלת פיקוח ממלכתי על כספי ההתאחדות ואגודות הספורט ועל הנפקת הכרטיסים למישחקים. בגלל השפעת עסקני ההתאחדות על המפלגות ועל משרד-החינוך, עלולה התנגדות זו לסכל את הדרישה.

● הקואליציה כעיריית בני-ברק עשויה להתפרק, כתוצאה מהתפרעות צעירים חרדיים במועדון הנוער העובד בעיר. הקואליציה מורכבת עתה מנציגי אגודת-ישראל ונציגי המערך. אולם נציגי המערך הזהירו את אנשי אגודת-ישראל, שאם לא יופסקו מיד ולחלוטין הפגיעות בסניף המקומי של הנוער העובד, יפרשו מן הקואליציה.

● היום החדש, היום" יתקשה למשוך את המינויים לשעי בר של, הבוקר" וש, "חרות". כמה מעובדי המינהלות של שני היומונים שחוטטו עברו להארץ, והם העבירו עמם את כרטיסיות המינויים למקום עבודתם החדש.

הוא בא בחשבון רק לחיק של שרונים. אילו יכול היה קול לקבל תיק כלכלי חשוב, לא היה הדבר מעורר זעם במפלגתו. אך מסיבות קואליציוניות ומפלגתיות, היו כל התיקים החשובים תפוסים עלידי בעלי חוקה קודמים. לקול נשארו רק תיקי התיירות והפיתוח.

תיק התיירות אינו נחשב לחיק חשוב, וההחזקה בו לא תעניק למפלגה יתרון רב. תיק הפיתוח אמנם היה פעם חשוב, אך במרוצת הזמן רוקנה אותו מפא"י מרוב תוכנו. שני התיקים יחד חשובים עתה הרבה פחות מתיק המשפטים.

טענו יריביו של קול במפלגתו: כדי לספק את שאיפתו להיות לשר, ויתר קול על עמדת-מפתח של מפלגתו במדינה. למי? לגם, בממשלה הבאה, יש קול — ואין קשב.

5 הרימו יד. השאלה היא: איך הצליח קול לשכנע את מפלגתו בדרך זו?

הדבר לא הפתיע את אותם המצויים בסיתרי המפלגה הליברלית-העצמאית. יחסית הכוחות בה הם חדר-משמעים.

כל המנגנון של המפלגה, וכל עמדות הכוח בה, מסורים בידי תנועת העור בד הציוני, בעלת הקיבוצים של המפלגה, ותנועת-העבודה הליברלית. אלה מהווים

על האידאולוגיה שלה, אלא גם על תיק ממשלתי נוסף ועל כל השפעתה בהכרעות ממשלתיות. כי כסיעה קטנה, שיש לה רק שמונה מתוך 75 הקולות של הקואליציה הרחבה, בטל משקלה בה בשישים.

פגם אסתטי

ששה מתוך 18 חברי הממשלה החדשה אינם חברי-כנסת. שלושה מהם לא נבחרו לכנסת מלכתחילה. שלושת האחרים התפטרו ערב כינון הממשלה.

"זוהי הערמה על החוק!" טען ח"כ מנחם בגין, בהתכוונו לשלושת האחרונים. כי בהשפעת בגין עצמו קיבלה הכנסת הקודמת חוק מפורש, הקובע כי שר, שהוא חבר כנסת, אינו יכול להתפטר מן הכנסת מבלי שהדבר יהיה אוטומטית התפטרות מן ה' ממשלו.

בגין יום את חקיקתו של חוק זה אחרי שיגאל אלון התחנן להתפטר מן הכנסת הקודמת, כדי לפנות את מקומו לח"כ ערבי של אחדות-העבודה.

גם האות, גם הרוח. דוברי המערך נחרדו מן הטענה, דעתם היתה הפוכה: התפטרותו של שר מן השרים החדשים מן הכנסת, יומיים לפני בחירתם לממשלה, אינה תואמת רק את האות של החוק, אלא גם את רוחו.

הסביר לוי אשכול: החוק לא נתחנן כלל לשלול את כהונתם של שרים שאינם חברי כנסת. הוא מבקש רק לתת לכנסת את האפשרות להביע את דעתה על כך. למשל: אם בחרה הכנסת בשר בעודו חברי-כנסת, ולאחר מכן חדל אותו שר מלהיות חבר כנסת, אמנם מפורט אותו שר מן הממשלה. אך למחרת היום יכול ראש-הממשלה לצרפו לממשלה מחדש, על-ידי מסירת הודעה לכנסת. על הודעה כזאת נערכים בכנסת דיון והצבעה — וכך ניתנה לכנסת האפשרות לאשר את המצב החדש.

מאחר שהפעם התפטר שלושת השרים החדשים מראש מן הכנסת, יודעת הכנסת כבר בעת ההצבעה על כינון הממשלה, כי שרים אלה שוב אינם חברי-הכנסת. ממילא אין באן הערמה.

טיעון זה נכון מבחינה פורמלית. אך מבחינה מעשית, הוא מפקפק. כי כונת החוק היתה, בלי ספק, לצמצם את מיספר השרים שאינם חברי-כנסת. על כן אכן מהווה ההתפטרות המשולשת "הערמה".

דרוש מ' 5. אולם במסדרונות הכנסת נמצאו השבוע רבים שהצדיקו הערמה זו. טענתם: הדבר דרוש כדי לאפשר לכנסת לפעול.

לסיעת הליברלים העצמאיים, למשל, יש 5 ח"כים. עם הצטרפות משה קול לממשלה, היתה הסיעה מצטמצמת למעשה לארבעה. לולא בא במקומו ח"כ חדש, כי אין השר יכול להשתתף ברצינות בעבודת הכנסת ויעדותיה. הדבר היה מטיל על ארבעת ה' גותרים עול כבד נוסף.

הטוענים כך מגיעים דווקא לקיצוניות השנייה: שיש לתת לכל סיעה קואליציונית את הזכות המפורשת להכניס ח"כ נוסף לכנסת על כל אחד מחבריה שעברו מן הכנסת לממשלה. הם סבורים כי רצוי לאפי שר זאת רשמית, כדי למנוע הערמה שיש בה, לפחות, פגם אסתטי.

מפלגות

יש קול ואין קשב

התפטרות השרים מן הכנסת, ערב בחי רתם לממשלה (ראה לעיל), היתה רק גורם אחד לסערות שפקדו השבוע כמה מפלגות קואליציוניות. כמעט לכל מפלגה היה גורם נוסף משלה.

בעוד שבין מפא"י ורפ"י סערו הרוחות סביב הדחת דוב יוסף (ראה הנדון), סערו הרוחות בקרב הליברלים העצמאיים על רקע שונה.

60% עורכירדון. למפלגה זו הוצע מלכתחילה תיק חשוב ביותר: תיק המשפטים.

מבין חמשת חברי-הכנסת של "ע, שלר שה הם משפטנים. אחד (פינחס רוזן) היה שר-המשפטים, השני (יהורם הררי) הוא עורך-דין ידוע, השלישי (נדעון האונוני) היה היועץ המשפטי לממשלה. כל אחד מהם יכול היה להיות שר-משפטים, להטביע בצורה זו את חותם מפלגתו על כל חקיקת המדינה.

אולם הכוח האמיתי במפלגה הוא בידי משה קול — והוא הכריע אחרת.

טוב האחד מן השניים. קול אינו משפטן, אבל הוא האיש החזק במפלגתו, והוא רצה להיות שר. כמנהל עליית הנוער,

יבשת ההפיכות

את מקורות התקציב והמנגנון של המפר"ל, מחלקים את הגזברים וההסבות. מבין שלושת חברי-הכנסת של המפלגה, רק שניים (קול ויהודה שער) נמנים על גופים אלה. שלושת האחרים הם חברי הפלג האזרחי של המפלגה. אך לפלג האזרחי, המביא למפלגה את מרבית הקולות, אין כוח ממשי במפלגה. הררי והאונוני, שני המועמדים לחיק המשפטים, נמנים עם פלג זה.

סיפור השבוע אחד מחתיקי המפלגה: "פעם, לפני שנים, היתה ישיבה של צמרת המפר"ל (שנקראה אז "פרוגרסיבית"). באמצע הישיבה קם פינחס רוזן ואמר: כל הנוכחים כאן שאינם פקידים בממשלה, הסוכנים, ה' הסתדרות או מנגנון אחר — שירימו את ידם מבין ששים הנוכחים, רק חמישה הרימו את היד."

התוצאה: השבוע, כאשר נתמנה מ' 2 של רשימת-המועמדים של המפלגה לכהונת שר, הוא מיהר למנות את מ' 5 של (המשך בעמוד 12)